

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิเคราะห์ผลการศึกษาจากข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ประธานกลุ่มและผู้มีหน้าที่รับผิดชอบที่เกี่ยวข้องของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผักผลไม้และสมุนไพร ตำบลบ้านป็น อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำนวนทั้งสิ้น 9 ราย จะนำมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method) ซึ่งจะอธิบายลักษณะการดำเนินงานของกลุ่ม กระบวนการผลิต การจัดจำหน่าย ปัญหาและอุปสรรคในการผลิต และใช้ตารางแสดงต้นทุนการผลิต ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต และผลตอบแทนจากการจำหน่ายสินค้า โดยจะแสดงผลการวิเคราะห์แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ประกอบไปด้วย ชื่อสถานประกอบการ สถานที่ตั้ง ประวัติความเป็นมา โครงสร้างการบริหารงาน ลักษณะการดำเนินงาน กระบวนการผลิต ปริมาณการผลิต รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคที่ต้องการความช่วยเหลือและการสนับสนุน โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. **ชื่อสถานประกอบการ** วิสาหกิจชุมชนแปรรูปผักผลไม้และสมุนไพร ตำบลบ้านป็น อำเภอลอง จังหวัดแพร่

2. **สถานที่ตั้ง** บ้านเลขที่ 167 หมู่ที่ 5 ตำบลบ้านป็น อำเภอลอง จังหวัดแพร่

3. **ประวัติความเป็นมา** ในปี พ.ศ. 2545 นางสมคิด สุวรรณสา อดีตข้าราชการครู ได้ใช้เวลาว่างหลังจากเกษียณอายุ ศึกษาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือ และเข้าอบรมตาม โครงการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเพาะเห็ดหลินจือ การผลิตไวน์ รวมทั้งการผลิตสบู่และผงขัดสมุนไพร ซึ่งจัดอบรมโดยมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางแสน หลังการอบรมได้มีการรวบรวมสมาชิกในชุมชนตำบลบ้านป็น อำเภอลอง จังหวัดแพร่ จำนวน 30 คน เงินลงทุนเริ่มแรก 60,000 บาท จัดตั้งเป็นกลุ่มสตรีแปรรูปผักผลไม้และสมุนไพร โดยได้ทำการส่งเสริมความรู้และพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิก เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชน ทำให้ระบบ

เศรษฐกิจของชุมชนมีความเข้มแข็ง สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นผู้ประกอบการของหน่วยธุรกิจที่สูงขึ้น ประกอบกับเล็งเห็นว่าสบู่เป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่ใช้ทั่วไปในครัวเรือน และผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรกำลังเป็นที่นิยมจากกลุ่มลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ รวมทั้งวัตถุดิบต่าง ๆ ก็หาได้ง่ายจากในชุมชนของตนเองและพื้นที่ใกล้เคียง จึงเริ่มผลิตผงซักและสบู่สมุนไพรเพื่อทดลองใช้และจำหน่ายในชุมชน พร้อมทั้งมีการพัฒนาสินค้าให้มีคุณภาพมากขึ้น โดยนำน้ำแร่ธรรมชาติจากบ่อน้ำร้อนแม่จอก มาเป็นส่วนผสมในการผลิต ทำให้สินค้าของกลุ่มมีความแตกต่างจากสินค้าในท้องตลาดทั่วไป ต่อมาในปี 2547 ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผักผลไม้และสมุนไพร ตามโครงการสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนให้เป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง พร้อมกันนี้ได้มีการลงทุนเพิ่มเติม อีกจำนวน 140,000 บาท เพื่อระดมทุนมาใช้ในการเพิ่มกำลังการผลิตให้มากขึ้น ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 35 คน โดยร่วมกันถือหุ้นรวมทั้งหมดจำนวน 20,000 หุ้น หุ้นละ 10 บาท มีการจ่ายปันผลไม่ต่ำกว่า 20% ทุกปี โดยเริ่มจ่ายตั้งแต่ปีแรกที่เริ่มดำเนินงาน แม้ว่าจะยังคงมีผลขาดทุนอยู่ก็ตาม ทั้งนี้เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจให้สมาชิกร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาสินค้า เพื่อให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและสามารถดำเนินงานได้ต่อไปในระยะยาว

4. โครงสร้างการบริหารงาน การบริหารงานนำโดยประธานกลุ่ม เป็นผู้บริหารจัดการหลักทั้งทางด้านการศึกษาหาความรู้เพื่อปรับปรุงผลิตภัณฑ์ การวางแผนการผลิต การจัดหาวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต สั่งซื้อและจัดเตรียมวัตถุดิบ รวมถึงเอื้อเฟื้อสถานที่ให้ดำเนินกิจกรรมการผลิตอีกด้วย โดยมีค่าตอบแทนให้เป็นเงินเดือน เดือนละ 15,000 บาท

นอกจากนี้ยังมีผู้ดูแลด้านบัญชีการเงิน ดูแลทางด้านการเบิกจ่ายค่าใช้จ่าย และจัดเก็บรายได้จากการจำหน่าย ทำบัญชีรายรับรายจ่ายเพื่อสรุปผลการดำเนินงานประจำปี และจัดสรรเงินปันผลให้กับสมาชิกในกลุ่ม โดยมีค่าตอบแทนให้เป็นเงินเดือน เดือนละ 2,000 บาท

ผู้ดูแลด้านการตลาด การประชาสัมพันธ์ ติดตามข่าวสารการออกร้านตามงานต่าง ๆ ติดต่อตัวแทนจำหน่าย รวมทั้งต้องประมาณการณ์ยอดสั่งซื้อล่วงหน้าเพื่อแจ้งให้ประธานกลุ่มสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างถูกต้อง โดยมีค่าตอบแทนให้เป็นเงินเดือน เดือนละ 5,000 บาท และมีค่าพาหนะและเบี้ยเลี้ยงให้เพิ่มเติม หากมีการเดินทางไปออกร้านตามต่างจังหวัด โดยจะเหมาจ่ายค่าพาหนะครั้งละ 2,000 บาท และค่าเบี้ยเลี้ยงวันละ 1,500 บาท

ส่วนงานด้านกระบวนการผลิตนั้นได้ว่าจ้างสมาชิกในกลุ่ม หมุนเวียนเปลี่ยนกันมาช่วยงานผลิต โดยกำหนดค่าตอบแทนเป็นค่าจ้างรายวัน วันละ 250 บาท นอกจากนี้สมาชิกท่านอื่นในกลุ่มยังมีส่วนร่วมในการดำเนินการ กล่าวคือสมาชิกจะช่วยกันจัดหาสมุนไพรซึ่งต้องใช้เป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิต แล้วทำการตากแห้งและเก็บรักษาไว้ เพื่อจำหน่ายต่อให้กับกลุ่ม ในราคา

รับซื้อถั่วเฉลี่ยกิโลกรัมละ 100 บาท ซึ่งราคาจะถูกกว่าซื้อในท้องตลาดทั่วไป นอกจากจะช่วยให้ลดต้นทุนในการจัดหาวัตถุดิบแล้ว ยังเป็นการช่วยเพิ่มรายได้เสริมให้กับสมาชิกอีกด้วย

5. ลักษณะการดำเนินงานของกลุ่ม การดำเนินงานหลัก คือ ผลิตสินค้าที่แปรรูปมาจากผักผลไม้ และสมุนไพร เพื่อใช้อุปโภคบริโภคภายในกลุ่มและจำหน่ายแก่ลูกค้าทั่วไป โดยอาศัยความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเดิมของสมาชิกในการเลือกและแปรรูปสมุนไพร และความรู้ด้านการผลิตที่ประชาชนกลุ่มได้รับการฝึกอบรมจากที่ต่าง ๆ แล้วถ่ายทอดสู่สมาชิกท่านอื่น จากนั้นร่วมกันลองผิดลองถูกในการผลิตสินค้าต่าง ๆ พร้อมทั้งปรับปรุงสูตรให้เหมาะสมกับวัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น จนปัจจุบันมีสินค้าหลัก 3 ชนิด ได้แก่ ผงขัดสมุนไพร สมุนไพร และสเปรย์น้ำแร่ธรรมชาติ สินค้าที่สร้างรายได้สูงสุด ได้แก่ สมุนไพร โดยมากเป็นการขายส่งไปยังตัวแทนจำหน่ายที่ได้รู้จักจากการออกร้านยังสถานที่ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นงานสินค้าโอท็อปที่เมืองทองธานี งานพืชสวนโลกที่จังหวัดเชียงใหม่ และงานจำหน่ายสินค้าที่ทางอุตสาหกรรมแต่ละจังหวัดจัดขึ้น ซึ่งหลังจากได้มีการจดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชน และผลิตภัณฑ์ได้ผ่านการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มพช.94/2546 แล้วปรากฏว่าได้รับการเชิญชวนให้ไปออกร้านอย่างสม่ำเสมอ ประกอบกับสมุนไพรของกลุ่มสามารถแก้ไขปัญหาผิวหนังได้อย่างได้ผล อีกทั้งมีคุณภาพดีแต่ราคาต่ำกว่าคู่แข่ง จึงมีผู้สนใจซื้อใช้และซื้อไปจำหน่ายต่อจำนวนมาก

6. กรรมวิธีการผลิตผงขัดสมุนไพร และสมุนไพร

กรรมวิธีการผลิตผงขัดสมุนไพรเริ่มจากการเตรียมอุปกรณ์และภาชนะบรรจุให้สะอาด และพร้อมใช้โดยมีขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน คือ การหั่น การบด การร่อน การอบ และการบรรจุ ในขั้นตอนแรก คือ การหั่น จะใช้เวลา 1 วัน ใช้แรงงาน 1 คน ส่วนขั้นตอนการบด การร่อน การอบ และการบรรจุนั้นจะใช้เวลา 1 วัน ใช้แรงงาน 2 คน ได้ผงสมุนไพรทั้งหมด 15 กิโลกรัมต่อการผลิต 1 ครั้ง โดยผงสมุนไพร 6.5 กิโลกรัมใช้ในการจำหน่าย ส่วนที่เหลือ 8.5 กิโลกรัม แบ่งไว้ใช้ป็นวัตถุดิบในการผลิตสมุนไพร

ส่วนกรรมวิธีการผลิตสมุนไพร เริ่มจากการเตรียมพื้นที่ เตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ให้พร้อม โดยต้องทำความสะอาดก่อนและหลังจากนำมาใช้ทุกครั้ง ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ การทำน้ำสมุนไพร การตัดสมุนไพร และการบรรจุสมุนไพร ในขั้นตอนแรก คือ การทำน้ำสมุนไพร 1 ครั้งนั้นจะทำการแบ่งการผลิตเป็น 10 รอบ เพื่อความถูกต้องแม่นยำของการวัดน้ำหนัก อุณหภูมิ และขนาดของภาชนะมีจำกัด ในขั้นตอนนี้ใช้เวลา 1 วัน ใช้แรงงาน 4 คน ส่วนขั้นตอนที่ 2 การตัดสมุนไพรใช้เวลา 1 วัน ใช้แรงงาน 1 คน และขั้นตอนสุดท้าย คือ การบรรจุสมุนไพรใช้เวลา 1 วัน ใช้แรงงาน 3 คน ได้สมุนไพรจำนวน 20 ถาด แบ่งเป็นสมุนไพรก้อนได้จำนวน 480 ก้อนต่อการผลิต 1 ครั้ง

7. ปริมาณการผลิต

ผงขัดสมุนไพรถือเป็นวัตถุดิบส่วนหนึ่งของสบู่ เนื่องจากทางกลุ่มเลือกใช้สมุนไพรชนิดผงมาเป็นส่วนผสมในสบู่ เพราะเข้มข้นและไม่มีผลต่อการเก็บรักษาสบู่ จึงได้ทดลองนำมาปรับสูตรปรับสัดส่วนของสมุนไพรแต่ละชนิด ทดลองใช้แล้วได้ผลดี จึงนำออกจำหน่ายเป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม อีกทั้งการผลิตไม่ยุ่งยาก ใช้เวลาน้อย และสามารถจัดเก็บไว้ได้นาน จึงทำการผลิตเฉลี่ยปีละ 9 ครั้ง ครั้งละ 130 กระปุก ปริมาณการผลิตประมาณ 1,170 กระปุกต่อปี

ส่วนสบู่สมุนไพร เป็นสินค้าหลักของกลุ่มที่มียอดขายสูงสุด ปริมาณการผลิตประมาณ 28,800 ก้อนต่อปี โดยปกติจะทำการผลิตเฉลี่ยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 480 ก้อน รวม 60 ครั้งต่อปี เนื่องจากการผลิตสบู่ให้ได้คุณภาพดีนั้น ต้องพักสบู่ไว้นาน 2 เดือน หากผลิตครั้งละมาก ๆ จะไม่มีที่เก็บรักษา อีกทั้งหากเก็บไว้นานเกินไปจะมีกลิ่นเหม็นหืน ยกเว้นในช่วงเดือนสิงหาคม - ตุลาคม จะมีการเพิ่มจำนวนครั้งของการผลิตให้มากขึ้น เพื่อรองรับยอดขายที่จะเพิ่มขึ้นจากการออกร้านตามงานต่าง ๆ ซึ่งมักจะจัดติดต่อกันมากในช่วงสิ้นปี - ต้นปี

8. ปัญหาและอุปสรรคที่ต้องการความช่วยเหลือและการสนับสนุน

ปัจจุบันสินค้าของทางกลุ่มเริ่มมีการสั่งซื้ออย่างต่อเนื่องจากตัวแทนจำหน่ายเป็นหลัก เนื่องจากมีจุดเด่นทางด้านคุณภาพดีและราคาถูก แต่ทางกลุ่มมีความกังวลในเรื่อง คือ บรรจุกัณฑ์ และรูปลักษณ์ของสินค้า ไม่สวยงาม ไม่ดึงดูดใจเท่าที่ควร อีกทั้งยังมีราคาสูงเนื่องจากเป็นการรับซื้อต่อมาจากพ่อค้าคนกลางอีกทอดหนึ่ง และซื้อในปริมาณไม่มาก สิ่งที่ต้องการสนับสนุน คือ อยากให้มีหน่วยงานมาช่วย ออกแบบผลิตภัณฑ์ พัฒนาทางด้านรูปลักษณ์ พร้อมเสนอแนะแนวทางแก้ไขให้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย เป็นต้น

ทางด้านการตลาดก็มีปัญหาอยู่บ้าง กล่าวคือ กลุ่มลูกค้ายังคงเป็นกลุ่มเดิม ๆ ที่ลองใช้แล้วได้ผลดี จึงมีการซื้อซ้ำอย่างต่อเนื่อง แต่หากมีการขยายตลาดไปยังกลุ่มลูกค้าใหม่ได้ อาจทำให้ยอดขายเพิ่มขึ้น สิ่งที่ต้องการให้มีการสนับสนุน คือ จัดให้มีการออกร้านให้บ่อยครั้งขึ้น และขยายไปยังจังหวัดต่างๆให้มากขึ้นด้วย เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ให้ลูกค้าได้รู้จักสินค้ามากขึ้น โดยปัจจุบันก็มีการจัดงานลักษณะนี้ประมาณเดือนละ 1 ครั้งแต่ก็จะจัดที่เดิมซ้ำ ๆ กัน ทำให้สินค้ายังไม่เป็นที่รู้จักแพร่หลาย

อีกหนึ่งปัญหาสำคัญคือราคาวัตถุดิบที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ น้ำมันพืช มีราคาเพิ่มสูงขึ้นเกือบเท่าตัวจากกลางปี พ.ศ. 2550 ราคาประมาณลิตรละ 30 - 40 บาท แต่ในปี พ.ศ. 2551 นี้ราคาปรับเพิ่มขึ้นเป็นกว่า 50 บาทแล้ว ซึ่งมีผลกระทบต่อทางกลุ่มมากเนื่องจากเป็นวัตถุดิบหลักในการผลิต ซึ่งตอนนี้ทางกลุ่มยังคงแบกรับต้นทุนส่วนเพิ่มนี้ไว้เอง เนื่องจากเป็นช่วงที่สินค้ากำลังเริ่มขยาย

ตลาด เกรงว่าหากขึ้นราคาอาจทำให้เสียลูกค้าได้ จึงมีความกังวลว่าหากราคาของน้ำมันพืชเพิ่มขึ้นอีก ทางกลุ่มคงจะแบกรับภาระไว้ไม่ได้ คงต้องขึ้นราคาผลิตภัณฑ์แน่นอน และคาดว่าคงต้องมีผลกระทบตามมาคือลูกค้าต้องลดลงอย่างแน่นอนเช่นกัน จึงอยากให้นักเรียนที่เกี่ยวข้องช่วยดูแลในส่วนนี้ หรืออาจช่วยแนะนำแหล่งวัตถุดิบที่มีราคาถูกลงให้ เนื่องจากปัจจุบันทางกลุ่มก็ซื้อน้ำมันพืชนี้จากร้านค้าทั่วไป ทำให้เสียเปรียบทางด้านราคาของวัตถุดิบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน

ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน ประกอบไปด้วย กลุ่มต้นทุนหลัก 2 ส่วน คือ ต้นทุนการผลิต และต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังนี้

1. ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิตของสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร คือ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการผลิตสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร เพื่อให้พร้อมต่อการจำหน่าย แบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

- วัตถุดิบทางตรง ได้แก่ วัตถุดิบที่เป็นส่วนประกอบสำคัญของผลิตภัณฑ์ สังเกตเห็นได้ชัดว่าเป็นส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ สามารถวัดจำนวนได้ง่าย ในการศึกษาครั้งนี้มีสินค้า 2 ประเภท จึงจะแสดงผลแยกตามประเภทผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

- แรงงานทางตรง ได้แก่ แรงงานที่เกิดขึ้นจากการนำวัตถุดิบมาแปรสภาพเป็นสินค้า สามารถระบุได้ว่าค่าแรงนั้นเกิดจากการผลิตสินค้าชนิดใด จำนวนเท่าใด เพื่อสามารถคำนวณเป็นต้นทุนต่อหน่วยได้ง่าย โดยจะแสดงแยกตารางตามประเภทสินค้า และแต่ละตารางจะแสดงแยกตามกิจกรรมที่สำคัญในการผลิต

- ค่าใช้จ่ายการผลิต ได้แก่ ต้นทุนที่เกิดขึ้นจากการผลิตทั้งหมด ยกเว้นวัตถุดิบทางตรง และแรงงานทางตรง ในการศึกษาครั้งนี้ ค่าใช้จ่ายการผลิตจะประกอบไปด้วย ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า ค่าแก๊สหุงต้ม ค่าเสื่อมราคาโรงงาน ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้จำนวนชั่วโมงการทำงานเป็นหน่วยวัดในการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิต

โดยข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตของผงขัดสมุนไพรและสบู่สมุนไพร ทั้งหมดจะนำมาแสดงโดยใช้มูลค่าต้นทุนรายปี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- วัตถุดิบทางตรง แบ่งเป็นวัตถุดิบทางตรงของผงขัดสมุนไพรและสบู่สมุนไพร โดยมีวิธีการคำนวณมูลค่าวัตถุดิบทางตรงต่อปี (3) = ปริมาณการใช้ (1) x ราคาต่อหน่วย (2) แบ่งเป็นวัตถุดิบทางตรงของผงขัดสมุนไพร ได้แก่ สมุนไพรแห้ง กระจุก และสติ๊กเกอร์ ดังแสดงในตารางที่

4-1 ส่วนวัตถุดิบทางตรงของสบู่สมุนไพร ได้แก่ น้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์ม น้ำมันรำข้าว โซดาไฟ น้ำ น้ำแร่ ผงสบู่สมุนไพร พลาสติก และสติ๊กเกอร์ ดังแสดงในตารางที่ 4-2

ตารางที่ 4-1 วัตถุดิบทางตรงของผงขัดสบู่สมุนไพร (บาท/ปี)

รายการ	ปริมาณการใช้ (1)	หน่วยนับ	ราคาต่อหน่วย (2)	มูลค่ารวม (3) = (1) x (2)	แหล่งวัตถุดิบ
สบู่ผง	135.00	กิโลกรัม	100.00	13,500.00	รับซื้อจากสมาชิก
กระปุก	1,170.00	กระปุก	20.00	23,400.00	สั่งผลิตที่จังหวัดแพร่
สติ๊กเกอร์	1,170.00	ชิ้น	3.00	3,510.00	สั่งผลิตที่จังหวัดแพร่
			รวม	40,410.00	

จากตารางที่ 4-1 แสดงถึงวัตถุดิบทางตรงของผงขัดสบู่สมุนไพรทั้งสิ้นต่อปีเท่ากับ 40,410.00 บาท ประกอบไปด้วย สบู่ผง จำนวน 135 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 100.00 บาท รวมเป็นเงิน 13,500 บาท กระปุกสำหรับบรรจุสบู่ผง จำนวน 1,170.00 ชิ้น ราคาชิ้นละ 20.00 บาท รวมเป็นเงิน 23,400.00 บาท และสติ๊กเกอร์ จำนวน 1,170.00 ชิ้น ราคาชิ้นละ 3.00 บาท รวมเป็นเงิน 3,510.00 บาท โดยแหล่งวัตถุดิบที่ทางกลุ่มจัดหามาใช้ ได้แก่ สบู่ผงรับซื้อจากสมาชิกกลุ่ม กระปุกสำหรับบรรจุสบู่ผงซื้อจากร้านค้าทั่วไป และสติ๊กเกอร์จากการจ้างผลิต

ตารางที่ 4-2 วัตถุดิบทางตรงของสบู่สมุนไพร (บาท/ปี)

รายการ	ปริมาณการใช้ (1)	หน่วยนับ	ราคาต่อหน่วย (2)	มูลค่ารวม (3) = (1) x (2)	แหล่งวัตถุดิบ
น้ำมันมะพร้าว	780.00	ลิตร	48.00	37,440.00	ซื้อจากร้านค้าทั่วไป ในจังหวัดแพร่ และจังหวัดลำปาง
น้ำมันปาล์ม	540.00	ลิตร	50.00	27,000.00	
น้ำมันรำข้าว	540.00	ลิตร	58.00	31,320.00	
โซดาไฟน้ำ	270.00	ลิตร	25.00	6,750.00	
น้ำแร่	660.00	ลิตร	10.00	6,600.00	ซื้อจากบ่อน้ำร้อนแม่จอก
ผงสบู่สมุนไพร	72.00	กิโลกรัม	193.93	13,962.96	ผลิตเอง
พลาสติก	15.00	ม้วน	200.00	3,000.00	ซื้อจากร้านค้าทั่วไป
สติ๊กเกอร์	28,800.00	ชิ้น	3.00	86,400.00	จ้างผลิตในจังหวัดแพร่
			รวม	212,472.96	

จากตารางที่ 4-2 แสดงวัตถุดิบทางตรงของสบู่สมุนไพรทั้งสิ้นต่อปีเท่ากับ 212,472.96 บาท ประกอบไปด้วย น้ำมันมะพร้าว จำนวน 780.00 ลิตร ราคาลิตรละ 48.00 บาท รวมเป็นเงิน 37,440.00 บาท น้ำมันปาล์ม จำนวน 540.00 ลิตร ราคาลิตรละ 50.00 บาท รวมเป็นเงิน 27,000.00 บาท น้ำมันรำข้าว จำนวน 540.00 ลิตร ราคาลิตรละ 58.00 บาท รวมเป็นเงิน 31,320.00 บาท โซดาไฟน้ำ จำนวน 270.00 ลิตร ราคาลิตรละ 25.00 บาท รวมเป็นเงิน 6,750.00 บาท น้ำแร่ จำนวน 660.00 ลิตร ราคาลิตรละ 10.00 บาท รวมเป็นเงิน 6,600.00 บาท ผงสบู่สมุนไพร จำนวน 72.00 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 193.93 บาท รวมเป็นเงิน 13,962.96 บาท พลาสติก จำนวน 15.00 ม้วน ราคา ม้วนละ 200.00 บาท รวมเป็นเงิน 3,000.00 บาท และสติ๊กเกอร์ จำนวน 28,800.00 ชิ้น ราคา ชิ้นละ 3.00 บาท รวมเป็นเงิน 86,400.00 บาท โดยแหล่งวัตถุดิบที่ทางกลุ่มจัดหาใช้ได้แก่ น้ำมันมะพร้าว น้ำมันปาล์ม น้ำมันรำข้าว โซดาไฟน้ำ และพลาสติก ซื้อจากร้านค้าทั่วไป น้ำแร่จากบ่อน้ำร้อนแม่จอก ผงสบู่สมุนไพรจากการผลิตของทางกลุ่มเอง และสติ๊กเกอร์จากการจ้างผลิต

- แร่งงานทางตรง แบ่งเป็นแร่งงานทางตรงของผงขัดสบู่สมุนไพรและสบู่สมุนไพร ในการผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิดของทางกลุ่มนั้นจะไม่ใช้แร่งงานชุดเดียวกัน และไม่ทำการผลิตพร้อมกันในวันเดียว โดยกำหนดชั่วโมงการทำงานต่อวันเท่ากับ 8 ชั่วโมง มีค่าตอบแทนเป็นค่าจ้างแร่งงานรายวัน วันละ 250 บาท

แร่งงานทางตรงของผงขัดสบู่สมุนไพร แบ่งเป็น 5 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนการหั่น การร่อน การอบ การบด และการบรรจุ ดังแสดงในตารางที่ 4-3 ส่วนแร่งงานทางตรงของสบู่สมุนไพร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ ขั้นตอนการทำน้ำสบู่ การตัดสบู่ และการบรรจุสบู่ ดังแสดงในตารางที่ 4-4 โดยมีวิธีการคำนวณจำนวนชั่วโมงแร่งงานต่อปี และมูลค่าค่าแร่งงานต่อปี ดังนี้

จำนวนชั่วโมงแร่งงานต่อปี (5) = จำนวนชั่วโมงต่อครั้ง (1) x จำนวนแร่งงานต่อครั้ง (3) x จำนวนครั้งการผลิตต่อปี (4)

มูลค่าค่าแร่งงานต่อปี (7) = จำนวนวันต่อครั้ง (2) x จำนวนแร่งงานต่อครั้ง (3) x จำนวนครั้งการผลิตต่อปี (4) x ค่าแร่งงานต่อวัน (6)

ตารางที่ 4-3 แรงงานทางตรงของผงขัดสมุนไพร (บาท/ปี)

ขั้นตอนการผลิต	จำนวนชั่วโมงต่อครั้ง (1)	จำนวนวันต่อครั้ง (2)	จำนวนแรงงานต่อครั้ง (3)	จำนวนครั้งการผลิตต่อปี (4)	จำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี (5) = (1) x (3) x (4)	ค่าแรงต่อวัน (6)	มูลค่ารวม (7) = (2) x (3) x (4) x (6)
การหั่น	8	1.0	1	9	72	250	2,250.00
การบด	8	1.0	1	9	72	250	2,250.00
การร่อน							
การอบ	4	0.5	1	9	36	250	1,125.00
การบรรจุ	4	0.5			36	250	1,125.00
รวม					216		6,750.00

จากตารางที่ 4-3 แสดงถึงแรงงานทางตรงของผงขัดสมุนไพรทั้งสิ้นต่อปี จำแนกตามขั้นตอนการทำผงขัดสมุนไพร สามารถคำนวณค่าแรงงานได้ดังนี้

การคิดค่าแรงงานในการหั่น

$$\text{จาก (5) = (1) x (3) x (4)}$$

$$\text{คิดเป็นจำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี เท่ากับ } 8 \times 1 \times 9 = 72 \text{ ชั่วโมง}$$

$$\text{จาก (7) = (2) x (3) x (4) x (6)}$$

$$\text{คิดเป็นมูลค่าค่าแรงงานต่อปี เท่ากับ } 1 \times 1 \times 9 \times 250 = 2,250 \text{ บาท}$$

การคิดค่าแรงงานในการบด และการร่อน

$$\text{จาก (5) = (1) x (3) x (4)}$$

$$\text{คิดเป็นจำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี เท่ากับ } 8 \times 1 \times 9 = 72 \text{ ชั่วโมง}$$

$$\text{จาก (7) = (2) x (3) x (4) x (6)}$$

$$\text{คิดเป็นมูลค่าค่าแรงงานต่อปี เท่ากับ } 1 \times 1 \times 9 \times 250 = 2,250 \text{ บาท}$$

การคิดค่าแรงงานในการอบ

$$\text{จาก (5) = (1) x (3) x (4)}$$

$$\text{คิดเป็นจำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี เท่ากับ } 4 \times 1 \times 9 = 1,436 \text{ ชั่วโมง}$$

$$\text{จาก (7) = (2) x (3) x (4) x (6)}$$

$$\text{คิดเป็นมูลค่าค่าแรงงานต่อปี เท่ากับ } 0.5 \times 1 \times 9 \times 250 = 1,125 \text{ บาท}$$

การคิดค่าแรงงานในการบรรจุ

$$\text{จาก (5)} = (1) \times (3) \times (4)$$

$$\text{คิดเป็นจำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี เท่ากับ } 4 \times 1 \times 9 = 1,436 \text{ ชั่วโมง}$$

$$\text{จาก (7)} = (2) \times (3) \times (4) \times (6)$$

$$\text{คิดเป็นมูลค่าค่าแรงงานต่อปี เท่ากับ } 0.5 \times 1 \times 9 \times 250 = 1,125 \text{ บาท}$$

สรุปได้ว่า แรงงานทางตรงของผงขัดสมุนไพรรวมทั้งสิ้นต่อปีเท่ากับ 6,750.00 บาท และใช้จำนวนชั่วโมงในการผลิตทั้งสิ้น 216 ชั่วโมงต่อปี แบ่งเป็นขั้นตอนการหั่น - การอบ 180 ชั่วโมง และขั้นตอนการบรรจุ 36 ชั่วโมง

ตารางที่ 4-4 แรงงานทางตรงของสมุนไพร (บาท/ปี)

ขั้นตอนการผลิต	จำนวนชั่วโมงต่อครั้ง (1)	จำนวนวันต่อครั้ง (2)	จำนวนแรงงานต่อครั้ง (3)	จำนวนครั้งการผลิตต่อปี (4)	จำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี (5) = (1) x (3) x (4)	ค่าแรงต่อวัน (6)	มูลค่ารวม (7) = (2) x (3) x (4) x (6)
การทำน้ำสมุนไพร	8	1	4	60	1,920	250	60,000.00
การตัดสมุนไพร	8	1	1	60	480	250	15,000.00
การบรรจุสมุนไพร	8	1	3	60	1,440	250	45,000.00
รวม					3,840		120,000.00

จากตารางที่ 4-4 แสดงถึงแรงงานทางตรงของสมุนไพรทั้งสิ้นต่อปี จำแนกตามขั้นตอนการทำสมุนไพร สามารถคำนวณค่าแรงงานได้ดังนี้

การคิดค่าแรงงานการทำน้ำสมุนไพร

$$\text{จาก (5)} = (1) \times (3) \times (4)$$

$$\text{คิดเป็นจำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี เท่ากับ } 8 \times 4 \times 60 = 1,920 \text{ ชั่วโมง}$$

$$\text{จาก (7)} = (2) \times (3) \times (4) \times (6)$$

$$\text{คิดเป็นมูลค่าค่าแรงงานต่อปี เท่ากับ } 1 \times 4 \times 60 \times 250 = 60,000 \text{ บาท}$$

การคิดค่าแรงงานการตัดสมุนไพร

$$\text{จาก (5)} = (1) \times (3) \times (4)$$

$$\text{คิดเป็นจำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี เท่ากับ } 8 \times 1 \times 60 = 1,480 \text{ ชั่วโมง}$$

จาก (7) = (2) x (3) x (4) x (6)

คิดเป็นมูลค่าค่าแรงงานต่อปี เท่ากับ $1 \times 1 \times 60 \times 250 = 15,000$ บาท

การคิดค่าแรงงานการบรรจุสบู่

จาก (5) = (1) x (3) x (4)

คิดเป็นจำนวนชั่วโมงแรงงานต่อปี เท่ากับ $8 \times 3 \times 60 = 1,440$ ชั่วโมง

จาก (7) = (2) x (3) x (4) x (6)

คิดเป็นมูลค่าค่าแรงงานต่อปี เท่ากับ $1 \times 3 \times 60 \times 250 = 45,000$ บาท

สรุปได้ว่า แรงงานทางตรงของสบู่สมุนไพรรวมทั้งสิ้นต่อปีเท่ากับ 120,000.00 บาท และใช้จำนวนชั่วโมงแรงงานในการผลิตทั้งสิ้น 3,840 ชั่วโมงต่อปี

- ค่าใช้จ่ายการผลิต ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบไปด้วย ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ วัสดุสิ้นเปลือง ค่าน้ำประปา ค่าไฟฟ้า และแก๊สหุงต้ม มีรายละเอียดดังนี้

1. ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน จากการศึกษาพบว่าทางกลุ่มมีโรงเรือน 1 หลัง ดังแสดงในภาพที่ 4-1 มีขนาดพื้นที่ประมาณ 30 ตารางเมตร เพื่อใช้สำหรับจัดเก็บ จัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิต และทำการผลิตผลิตภัณฑ์ทั้ง 2 ชนิดร่วมกัน โดยไม่ได้มีการจัดแบ่งพื้นที่ หรือกำหนดสัดส่วนการใช้งานไว้อย่างชัดเจน โดยผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาถึงมูลค่าโรงเรือน อายุการใช้งานโรงเรือน และค่าเสื่อมราคาโรงเรือนต่อปี ดังแสดงในตารางที่ 4-5 อีกทั้งยังได้ทำการปันส่วนค่าเสื่อมราคาโรงเรือนเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด ด้วยจำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรงในแต่ละกรรมวิธีการผลิต ดังแสดงในตารางที่ 4-6

ภาพที่ 4-1 โรงเรือน

2. ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ในการผลิตสินค้า จำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่สามารถแบ่งแยกต้นทุนได้ชัดเจนว่าเป็นของการผลิตสบู่สมุนไพร เครื่องมือและอุปกรณ์ที่สามารถแบ่งแยกต้นทุนได้ชัดเจนว่าเป็นของการผลิตผงขัดสมุนไพร และเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ไม่สามารถแบ่งแยกต้นทุนได้ชัดเจน เนื่องจากมีการใช้ร่วมกันทั้งการผลิตสบู่สมุนไพร และผงขัดสมุนไพร โดยผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาถึงมูลค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ อายุการใช้งานเครื่องมือและอุปกรณ์ และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่อปี ดังแสดงในตารางที่ 4-5

จากนั้นคำนวณค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่อปีแยกตามชนิดของผลิตภัณฑ์ แบ่งเป็น ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับสบู่สมุนไพร ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับผงขัดสมุนไพรชั้นตอนหั่น-อบ และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับผงขัดสมุนไพรชั้นตอนบรรจุ ดังแสดงในตารางที่ 4-6 โดยในส่วนที่ไม่สามารถแบ่งแยกได้ชัดเจนได้ทำการปันส่วนค่าเสื่อมราคานั้นเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตสำหรับผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดด้วยจำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรง

ทั้งนี้ในการประมาณอายุการใช้งานของโรงเรือน และเครื่องมือและอุปกรณ์ข้างต้นนั้น ถือว่าเมื่อสิ้นสุดอายุการใช้งานแล้ว สินทรัพย์เหล่านี้จะไม่นำมาใช้งาน และไม่สามารถนำไปจำหน่ายต่อได้อีก

3. ค่าใช้จ่ายการผลิตอื่น ๆ ได้แก่ วัสดุสิ้นเปลือง ซึ่งประกอบไปด้วยฝักกันเปื้อน และถุงมือยาง ค่าน้ำประปา และค่าไฟฟ้า เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ทำการผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิดร่วมกัน จึงเลือกใช้จำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรงเป็นหน่วยวัดในการปันส่วนค่าใช้จ่ายการผลิตเป็นต้นทุนสำหรับสินค้าแต่ละชนิด ส่วนค่าแก๊สหุงต้มเป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ทำการผลิตเฉพาะสบู่สมุนไพรจึงไม่ต้องทำการปันส่วน ดังแสดงในตารางที่ 4-6

ตารางที่ 4-5 ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ (บาท/ปี)

รายการ	จำนวน	หน่วยนับ	ราคาต่อหน่วย (บาท)	มูลค่ารวม	อายุการใช้งาน (ปี)	ค่าเสื่อมราคา (บาท/ปี)
ค่าเสื่อมราคา (1) ค่าเสื่อมราคาโรงเรือนสำหรับस्पฐมนไฟรและผงขัฒสนุนไฟร						
โรงเรือน	1	หลัง	50,000	50,000	10	5,000.00
รวม				50,000		5,000.00
ค่าเสื่อมราคา (2) ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับस्पฐมนไฟร						
เครื่องผสม	2	เครื่อง	20,000	40,000	5	8,000.00
เครื่องขั้งใหญ่	1	เครื่อง	1,000	1,000	5	200.00
เครื่องขั้งเล็ก	2	เครื่อง	500	1,000	5	200.00
เทอโมมิเตอร์	2	อัน	500	1,000	5	200.00
ถังพลาสติก	12	ใบ	250	3,000	5	600.00
กะละมังแสดนเลส	6	ใบ	150	900	5	180.00
ใบพาย	2	อัน	50	100	5	20.00
แท่นรองตัด	1	อัน	2,000	2,000	5	400.00
ถ้วยตวง	5	อัน	500	2,500	5	500.00
มีดขนาดใหญ่	2	เล่ม	300	600	5	120.00
ถาดแสดนเลส	20	ใบ	100	2,000	5	400.00
รวม				54,100		10,820.00
ค่าเสื่อมราคา (3) ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับผงขัฒสนุนไฟร						
เครื่องบด	1	เครื่อง	2,500	2,500	5	500.00
ไมโครเวฟ	1	เครื่อง	2,000	2,000	10	200.00
ตะแกรงร่อน	1	อัน	500	500	5	100.00
รวม				5,000		800.00
ค่าเสื่อมราคา (4) ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับस्पฐมนไฟรและผงขัฒสนุนไฟร						
โต๊ะวางของ	2	ตัว	2,000	4,000	10	400.00
ชั้นวางของ	3	ตัว	2,000	6,000	10	600.00
ช้อนตวง	2	ชุด	100	200	5	40.00
ถาดแสดนเลส	5	ใบ	100	500	5	100.00
รวม				10,700		1,140.00

จากตารางที่ 4-5 แสดงถึงค่าเสื่อมราคาโรงเรือน เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับการผลิต สบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร รายละเอียดมีดังต่อไปนี้

(1) โรงเรือน สำหรับใช้ในการผลิตสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร จำนวน 1 หลัง มูลค่า 50,000 บาท อายุการใช้งาน 10 ปี มีค่าเสื่อมราคา 5,000 บาทต่อปี

(2) เครื่องมือและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการผลิตสบู่สมุนไพร ประกอบไปด้วย เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งาน 5 ปี ได้แก่ เครื่องผสม จำนวน 2 เครื่อง เครื่องชั่งใหญ่ จำนวน 1 เครื่อง เครื่องชั่งเล็ก จำนวน 2 เครื่อง เทอโมมิเตอร์ จำนวน 2 อัน ถังพลาสติก จำนวน 12 ใบ กะละมังสแตนเลส จำนวน 6 ใบ ใบพายพลาสติก จำนวน 2 อัน แท่นรองตัด จำนวน 1 อัน ถ้วยตวง จำนวน 5 อัน มีดขนาดใหญ่ จำนวน 2 เล่ม ถาดสแตนเลส จำนวน 20 ใบ รวมมูลค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ทั้งสิ้น 54,100 บาท มีค่าเสื่อมราคาทั้งสิ้น 10,820 บาท

(3) เครื่องมือและอุปกรณ์ สำหรับใช้ในการผลิตผงขัดสมุนไพร ประกอบไปด้วย เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งาน 5 ปี ได้แก่ เครื่องบด จำนวน 1 เครื่อง และตะแกรงร่อน จำนวน 1 ชิ้น เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งาน 10 ปี ได้แก่ ไมโครเวฟ จำนวน 1 เครื่อง รวมมูลค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ทั้งสิ้น 5,000 บาท มีค่าเสื่อมราคาทั้งสิ้น 800 บาท

(4) เครื่องมือและอุปกรณ์ สำหรับใช้ในการผลิตสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร ประกอบไปด้วย เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งาน 10 ปี ได้แก่ โต๊ะวางของ จำนวน 2 ตัว และชั้นวางของ จำนวน 3 ตัว เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งาน 5 ปี ได้แก่ ช้อนตวง จำนวน 1 ชุด และถาดสแตนเลส จำนวน 5 ใบ เครื่องมือและอุปกรณ์ที่มีอายุการใช้งาน 2 ปี ได้แก่ ผ้ากันเปื้อน จำนวน 10 ผืน และถุงมือยาง จำนวน 20 คู่ รวมมูลค่าเครื่องมือและอุปกรณ์ทั้งสิ้น 10,700 บาท มีค่าเสื่อมราคาทั้งสิ้น 1,140 บาท

ตารางที่ 4-6 ค่าใช้จ่ายการผลิตของสมุนไพรและผงขัดสมุนไพร (บาท/ปี)

ค่าใช้จ่ายการผลิต	ค่าใช้จ่ายการผลิต รวม (1)	สมุนไพร (2)	ผงขัดสมุนไพร (ขั้นตอนหั่น - อบ) (3)	ผงขัดสมุนไพร (ขั้นตอนบรรจุ) (4)
ค่าเสื่อมราคา (1)	5,000.00	4,733.73	221.89	44.38
ค่าเสื่อมราคา (2)	10,820.00	10,820.00	0.00	0.00
ค่าเสื่อมราคา (3)	800.00	0.00	666.67	133.33
ค่าเสื่อมราคา (4)	1,140.00	1,079.29	50.59	10.12
วัสดุสิ้นเปลือง	1,500.00	1,420.12	66.57	13.31
ค่าน้ำประปา	3,600.00	3,408.28	159.77	31.95
ค่าไฟฟ้า	12,000.00	11,360.95	532.54	106.51
ค่าแก๊สหุงต้ม	9,000.00	9,000.00	0.00	0.00
รวม	43,860.00	41,822.37	1,698.03	339.61

จากตารางที่ 4-6 แสดงถึงค่าใช้จ่ายการผลิตสำหรับสมุนไพรและผงขัดสมุนไพร ในส่วน of ค่าเสื่อมราคา (1) - ค่าเสื่อมราคา (4) ใช้ข้อมูลจากตารางที่ 4-5 ซึ่งมีมูลค่า 5,000.00 บาทต่อปี 10,820.00 บาทต่อปี 800.00 บาทต่อปี และ 1,140.00 บาทต่อปี ตามลำดับ ส่วนวัสดุสิ้นเปลืองมูลค่า 1,500.00 บาทต่อปี ประกอบไปด้วยผ้ากันเปื้อนมูลค่า 1,000.00 บาทต่อปี และถุงมือยางมูลค่า 500.00 บาทต่อปี ค่าน้ำประปามูลค่า 3,600.00 บาทต่อปี ค่าไฟฟ้า 12,000.00 บาทต่อปี และค่าแก๊สหุงต้ม 9,000.00 บาทต่อปี

โดยค่าเสื่อมราคา (2) และค่าแก๊สหุงต้มเป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ทำการผลิตเฉพาะสมุนไพร จึงไม่ต้องทำการปันส่วน ค่าเสื่อมราคา (3) เป็นค่าใช้จ่ายที่ใช้ทำการผลิตเฉพาะผงขัดสมุนไพรจึงไม่ต้องทำการปันส่วนเช่นกัน ส่วนค่าเสื่อมราคา (1) ค่าเสื่อมราคา (4) วัสดุสิ้นเปลือง ค่าน้ำประปา และค่าไฟฟ้าเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตที่มีการใช้ร่วมกันของทั้งสองผลิตภัณฑ์ ผู้ศึกษาจึงได้ปันส่วนตามชั่วโมงแรงงานทางตรงของการผลิตแต่ละประเภท โดยมีวิธีการปันส่วน ดังนี้

$\text{ค่าใช้จ่ายการผลิต (1)} \times \text{จำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรง (ตารางที่ 4-3 และ 4-4)}$

$\text{จำนวนชั่วโมงแรงงานทางตรงทั้งหมด (ตารางที่ 4-3 และ 4-4)}$

โดยใช้ข้อมูลชั่วโมงแรงงานทางตรง จากตารางที่ 4-3 สำหรับแรงงานทางตรงของสมุ่
สมุนไพร และจากตารางที่ 4-4 สำหรับแรงงานทางตรงของผงขัดสมุนไพร คือ การผลิตสมุ่
สมุนไพรใช้แรงงานทางตรง 3,840 ชั่วโมง การผลิตผงขัดสมุนไพร (ขั้นตอนหั่น - อบ) ใช้แรงงาน
ทางตรง 180 ชั่วโมง และการผลิตผงขัดสมุนไพร (ขั้นตอนบรรจุ) 36 ชั่วโมง รวมจำนวนชั่วโมงใน
การผลิตทั้ง 3 ประเภทเท่ากับ 4,056 ชั่วโมง โดยตัวอย่างการปันส่วนค่าเสื่อมราคา (1) ได้ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ค่าเสื่อมราคา (1) ของสมุ่สมุนไพร} &= \frac{5,000 \times 3,840}{4,056} = 4,733.73 \text{ บาท} \\ \text{ค่าเสื่อมราคา (1) ของผงขัดสมุนไพร} &= \frac{5,000 \times 180}{4,056} = 221.89 \text{ บาท} \\ \text{(ขั้นตอนหั่น - อบ)} & \\ \text{ค่าเสื่อมราคา (1) ของผงขัดสมุนไพร} &= \frac{5,000 \times 36}{4,056} = 44.38 \text{ บาท} \\ \text{(ขั้นตอนบรรจุ)} & \end{aligned}$$

สำหรับค่าเสื่อมราคา (4) วัสดุสิ้นเปลือง ค่าน้ำประปา และค่าไฟฟ้านั้นสามารถปันส่วน
ค่าใช้จ่ายการผลิตได้ด้วยวิธีการปันส่วนข้างต้นเช่นเดียวกัน

ดังนั้นโดยสรุป พบว่า ค่าใช้จ่ายการผลิตของสมุ่สมุนไพรมีจำนวนทั้งสิ้น 41,822.37 บาท
ประกอบไปด้วย ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน (1) จำนวน 4,733.73 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและ
อุปกรณ์ (2) จำนวน 10,820.00 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ (4) จำนวน 1,079.29 บาท
วัสดุสิ้นเปลือง 1,420.12 บาท ค่าน้ำประปา จำนวน 3,408.28 บาท ค่าไฟฟ้า จำนวน 11,360.95 บาท
และค่าแก๊สหุงต้ม จำนวน 9,000.00 บาท

ค่าใช้จ่ายการผลิตของผงขัดสมุนไพร (ขั้นตอนหั่น - อบ) มีจำนวนทั้งสิ้น 1,698.03 บาท
ประกอบไปด้วย ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน (1) จำนวน 221.89 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์
(3) จำนวน 666.67 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ (4) จำนวน 50.59 บาท วัสดุสิ้นเปลือง
66.57 บาท ค่าน้ำประปา จำนวน 159.77 บาท และค่าไฟฟ้า จำนวน 532.54 บาท

และค่าใช้จ่ายการผลิตของผงขัดสมุนไพร (ขั้นตอนบรรจุ) มีจำนวนทั้งสิ้น 339.61 บาท
ประกอบไปด้วย ค่าเสื่อมราคาโรงเรือน (1) จำนวน 44.38 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์
(3) จำนวน 133.33 บาท ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ (4) จำนวน 10.12 บาท วัสดุสิ้นเปลือง
13.31 บาท ค่าน้ำประปา จำนวน 31.95 บาท และค่าไฟฟ้า จำนวน 106.51 บาท

หลังจากได้คำนวณวัตถุดิบทางตรง แรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิตแล้วดังตาราง
ข้างต้น จึงนำมาสรุปรวมเป็นต้นทุนการผลิต ดังแสดงในตารางที่ 4-7 โดยมีวิธีการคำนวณดังนี้

สบู่สมุนไพร (1) = วัตถุดิบทางตรง (3) จากตาราง 4-2 +
ค่าแรงงานทางตรง (7) จากตาราง 4-4 + ค่าใช้จ่ายการผลิต (2) จากตาราง 4-6

ผงขัดสบู่สมุนไพร (ขั้นตอนหั่น - อบ) (2) = วัตถุดิบทางตรง (3) จากตาราง 4-1 +
ค่าแรงงานทางตรง (7) จากตาราง 4-3 + ค่าใช้จ่ายการผลิต (3) จากตาราง 4-6

ผงขัดสบู่สมุนไพร (ขั้นตอนบรรจุ) (3) = วัตถุดิบทางตรง (3) จากตาราง 4-1 +
ค่าแรงงานทางตรง (7) จากตาราง 4-3 + ค่าใช้จ่ายการผลิต (4) จากตาราง 4-6

ตารางที่ 4-7 สรุปต้นทุนการผลิตของสบู่สมุนไพรและผงขัดสบู่สมุนไพร (บาท/ปี)

รายการ	สบู่สมุนไพร (1)	ผงขัดสบู่สมุนไพร (ขั้นตอนหั่น - อบ) (2)	ผงขัดสบู่สมุนไพร (ขั้นตอนบรรจุ) (3)	ต้นทุนการผลิตรวม (4)
วัตถุดิบทางตรง	212,472.96	13,500.00	26,910.00	252,882.96
แรงงานทางตรง	120,000.00	5,625.00	1,125.00	126,750.00
ค่าใช้จ่ายการผลิต	41,822.37	1,698.03	339.61	43,860.01
รวม	374,295.33	20,823.03	28,374.61	423,492.97

จากตารางที่ 4-7 ต้องนำข้อมูลต้นทุนในส่วนของผงขัดสบู่สมุนไพร (ขั้นตอนหั่น - อบ) (2) มาแบ่งย่อยเป็น 2 ประเภท ตามวัตถุประสงค์การใช้ กล่าวคือ ปริมาณการผลิตทั้งหมด 135.00 กิโลกรัม จะใช้เพื่อการจำหน่าย 58.50 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 43.33 ได้เป็นผงขัดสบู่สมุนไพรเพื่อจำหน่าย (2) ส่วนที่เหลือก็นับไว้เพื่อสำรองเป็นวัตถุดิบใช้ภายในกลุ่ม 76.50 กิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 56.67 ได้เป็นผงขัดสบู่สมุนไพรเพื่อโอนเป็นวัตถุดิบ (3) ดังแสดงในตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-8 การปันส่วนต้นทุนการผลิตของผงขัดสบู่สมุนไพร (บาท/ปี)

รายการ	ผงขัดสบู่สมุนไพร (ขั้นตอนหั่น - อบ) (1) = (2) จากตารางที่ 4-7	ผงขัดสบู่สมุนไพร เพื่อจำหน่าย (2) = (1) x ร้อยละ 43.33	ผงขัดสบู่สมุนไพร เพื่อโอนเป็นวัตถุดิบ (3) = (1) x ร้อยละ 56.67
วัตถุดิบทางตรง	13,500.00	5,850.00	7,650.00
แรงงานทางตรง	5,625.00	2,437.50	3,187.50
ค่าใช้จ่ายการผลิต	1,698.03	735.81	962.22
รวม	20,823.03	9,023.31	11,799.72

จากตารางที่ 4-8 ต้องนำข้อมูลมาคำนวณอีกครั้ง เพื่อให้ได้เป็นต้นทุนการผลิตของสบู่สมุนไพร ผงขัดสบู่สมุนไพรเพื่อจำหน่าย และผงขัดสบู่สมุนไพรเพื่อโอนเป็นวัตถุดิบ ดังแสดงในตารางที่ 4-9 โดยมีวิธีคำนวณดังนี้

(1) = (1) จากตารางที่ 4-7

(2) = (3) จากตารางที่ 4-7 รวมกับ (2) จากตารางที่ 4-8

(3) = (3) จากตารางที่ 4-8

ตารางที่ 4-9 สรุปต้นทุนการผลิตของสบู่สมุนไพรและผงขัดสบู่สมุนไพร (บาท/ปี)

รายการ	สบู่สมุนไพร (1)	ผงขัดสบู่สมุนไพร เพื่อจำหน่าย (2)	ผงขัดสบู่สมุนไพร เพื่อโอนเป็นวัตถุดิบ (3)	ต้นทุนการผลิตรวม (4) = (1) + (2) + (3)
วัตถุดิบทางตรง	212,472.96	32,760.00	7,650.00	252,882.96
แรงงานทางตรง	120,000.00	3,562.50	3,187.50	126,750.00
ค่าใช้จ่ายการผลิต	41,822.37	1,075.42	962.22	43,860.01
รวม	374,295.33	37,397.92	11,799.72	423,492.97

จากตารางที่ 4-9 แสดงถึงต้นทุนการผลิตของสบู่สมุนไพรและผงขัดสบู่สมุนไพรต่อปี หลังคำนวณโดยจำแนกประเภทใหม่ พบว่า ต้นทุนการผลิตของสบู่สมุนไพรต่อปี มีจำนวนทั้งสิ้น 374,295.33 บาท ประกอบไปด้วย วัตถุดิบทางตรง จำนวน 212,472.96 บาท แรงงานทางตรง จำนวน 120,000.00 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต จำนวน 41,822.37 บาท

ต้นทุนการผลิตของผงขัดสบู่สมุนไพรเพื่อจำหน่ายต่อปี มีจำนวนทั้งสิ้น 37,397.92 บาท ประกอบไปด้วย วัตถุดิบทางตรง จำนวน 32,760.00 บาท ค่าแรงงานทางตรง 3,562.50 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 1,075.42 บาท

ต้นทุนการผลิตของผงขัดสบู่สมุนไพรเพื่อสำรองเป็นวัตถุดิบต่อปี มีจำนวนทั้งสิ้น 11,799.72 บาท ประกอบไปด้วย วัตถุดิบทางตรง จำนวน 7,650.00 บาท ค่าแรงงานทางตรง 3,187.50 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 962.22 บาท

รวมเป็นต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์ทั้งหมดรวมต่อปี มีจำนวนทั้งสิ้น 423,492.97 บาท ประกอบไปด้วย วัตถุดิบทางตรง 252,882.96 บาท ค่าแรงงานทางตรง 126,750.00 บาท และค่าใช้จ่ายการผลิต 43,860.01 บาท

2. ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต

ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตของสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร คือ ค่าใช้จ่ายที่สนับสนุนการดำเนินงานส่วนอื่นที่นอกเหนือจากการผลิต ได้แก่

- เงินเดือนฝ่ายบริหารรวม 3 ท่าน เดือนละ 22,000 บาท คิดเป็น 264,000 บาทต่อปี
- ค่าโทรศัพท์ เดือนละ 1,500 บาท คิดเป็น 18,000 บาทต่อปี
- ค่าแผ่นพับโฆษณา ส่งผลิตปีละ 1 ครั้ง จำนวน 5,000 แผ่น คิดเป็น 35,000 บาทต่อปี
- ค่าเช่าพื้นที่ออกร้าน ประมาณปีละ 15 ครั้ง ค่าเช่าต่อครั้ง 3,000 - 10,000 บาท
- ค่าพาหนะครั้งละ 2,000 บาท
- ค่าเบี้ยเลี้ยงวันละ 1,500 บาท

โดยผู้ศึกษาเป็นส่วนตามสัดส่วนรายได้ของสินค้าแต่ละชนิด ดังนี้ เงินเดือนฝ่ายบริหาร จะทำการปันส่วนจากรายได้ 3 ส่วน ได้แก่ รายได้จากการจำหน่ายสบู่สมุนไพร ร้อยละ 91.00 รายได้จากการจำหน่ายผงขัดสมุนไพรเพื่อจำหน่าย ร้อยละ 7.85 และราคาไอออนของผงขัดสมุนไพร เพื่อไอออนเป็นวัตถุดิบ ร้อยละ 1.15

ส่วนค่าโทรศัพท์ ค่าแผ่นพับโฆษณา ค่าเช่าพื้นที่ออกร้าน ค่าพาหนะ และค่าเบี้ยเลี้ยง นั้นจะทำการปันส่วนจากรายได้ 2 ส่วน ได้แก่ รายได้จากการจำหน่ายสบู่สมุนไพร ร้อยละ 92.06 และรายได้จากการจำหน่ายผงขัดสมุนไพรเพื่อจำหน่าย ร้อยละ 7.94 ดังแสดงในตารางที่ 4-10

ตารางที่ 4-10 ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตของสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร (บาท/ปี)

รายการ	สบู่สมุนไพร	ผงขัดสมุนไพร เพื่อจำหน่าย	ผงขัดสมุนไพร เพื่อไอออนเป็นวัตถุดิบ	รวม
เงินเดือนฝ่ายบริหาร	240,240.00	20,724.00	3,036.00	264,000.00
ค่าโทรศัพท์	16,570.80	1,429.20	0.00	18,000.00
ค่าแผ่นพับโฆษณา	32,221.00	2,779.00	0.00	35,000.00
ค่าเช่าพื้นที่ออกร้าน	60,759.60	5,240.40	0.00	66,000.00
ค่าพาหนะ	27,618.00	2,382.00	0.00	30,000.00
ค่าเบี้ยเลี้ยง	144,994.50	12,505.50	0.00	157,500.00
รวม	522,403.90	45,060.10	3,036.00	570,500.00

จากตารางที่ 4-10 แสดงถึงต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต สำหรับสบู่สมุนไพรและผงซักฟอกสบู่ต่อไป พบว่า สบู่สมุนไพรมีต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต จำนวนทั้งสิ้น 522,403.90 บาท ประกอบไปด้วย เงินเดือนฝ่ายบริหาร จำนวน 240,240.00 บาท ค่าโทรศัพท์ จำนวน 16,570.80 บาท ค่าแผ่นพับโฆษณา จำนวน 32,221.00 บาท ค่าเช่าพื้นที่ออกร้าน จำนวน 60,759.60 บาท ค่าพาหนะ จำนวน 27,618.00 บาท และค่าเบี้ยเลี้ยง จำนวน 144,994.50 บาท

ผงซักฟอกสบู่เพื่อจำหน่าย มีต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต จำนวนทั้งสิ้น 45,060.10 บาท ประกอบไปด้วย เงินเดือนฝ่ายบริหาร จำนวน 20,724.00 บาท ค่าโทรศัพท์ จำนวน 1,429.20 บาท ค่าแผ่นพับโฆษณา จำนวน 2,779.00 บาท ค่าเช่าพื้นที่ออกร้าน จำนวน 5,240.40 บาท ค่าพาหนะ 2,382.00 บาท และค่าเบี้ยเลี้ยง จำนวน 12,505.50 บาท

และผงซักฟอกสบู่เพื่อโอนเป็นวัตถุดิบ มีต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต จำนวนทั้งสิ้น 3,036.00 บาท ประกอบไปด้วย เงินเดือนฝ่ายบริหาร จำนวน 3,036.00 บาท ส่วนของค่าโทรศัพท์ ค่าแผ่นพับโฆษณา ค่าเช่าพื้นที่ออกร้าน ค่าพาหนะ และค่าเบี้ยเลี้ยง ไม่มีการปันส่วนให้เนื่องจากเป็นสินค้าที่ใช้เองภายในกลุ่มจึงไม่มีต้นทุนในส่วนดังกล่าว

จากรวบรวมข้อมูลต้นทุนการผลิตและต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตของสินค้าทั้ง 2 ชนิดแล้ว สามารถนำมาสรุปเป็นต้นทุนต่อหน่วย และแสดงสัดส่วนของต้นทุนของสินค้าแต่ละประเภทได้ ดังแสดงในตารางที่ 4-11

ตาราง 4-11 ต้นทุนต่อหน่วยของสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร (บาท/ปี)

รายการ	สบู่สมุนไพร			ผงขัดสมุนไพรเพื่อจำหน่าย			ผงขัดสมุนไพรเพื่อโอนเป็นวัตถุดิบ		
	มูลค่าต่อปี	มูลค่าต่อก้อน	ร้อยละ	มูลค่าต่อปี	มูลค่าต่อกระปุก	ร้อยละ	มูลค่าต่อปี	มูลค่าต่อกิโลกรัม	ร้อยละ
ต้นทุนการผลิต									
วัตถุดิบทางตรง	212,472.96	7.38	23.70	32,760.00	28.00	39.73	7,650.00	100.00	51.56
แรงงานทางตรง	120,000.00	4.17	13.38	3,562.50	3.05	4.32	3,187.50	41.67	21.49
ค่าใช้จ่ายการผลิต	41,822.37	1.45	4.66	1,075.42	0.92	1.30	962.22	12.58	6.48
รวม	374,295.33	13.00	41.74	37,397.92	31.97	45.36	11,799.72	154.24	79.53
ต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต									
ค่าใช้จ่ายในการบริหาร	240,240.00	8.34	26.79	20,724.00	17.71	25.13	3,036.00	39.69	20.46
ค่าใช้จ่ายในการขาย	282,163.90	9.80	31.47	24,336.10	20.80	29.51	0.00	0.00	0.00
รวม	522,403.90	18.14	58.26	45,060.10	38.51	54.65	3,036.00	39.69	20.46
ต้นทุนรวม	896,699.23	31.14	100.00	82,458.02	70.48	100.00	14,835.72	193.93	100.00

จากตารางที่ 4-11 แสดงถึงต้นทุนรวมทั้งหมดของสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร พบว่า ต้นทุนรวมทั้งหมดของสบู่สมุนไพรมีจำนวนทั้งสิ้น 896,699.23 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 31.14 บาทต่อก้อน ประกอบไปด้วย ต้นทุนการผลิต 374,295.33 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 13.00 บาทต่อก้อน คิดเป็นร้อยละ 41.74 โดยแบ่งเป็นวัตถุดิบทางตรง จำนวน 212,472.96 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 7.38 บาทต่อก้อน คิดเป็นร้อยละ 23.70 แรงงานทางตรง จำนวน 120,000.00 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 4.17 บาทต่อก้อน คิดเป็นร้อยละ 13.38 ค่าใช้จ่ายการผลิต จำนวน 41,822.37 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 1.45 บาทต่อก้อน คิดเป็นร้อยละ 4.66

และต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต 522,403.90 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 18.14 บาท คิดเป็นร้อยละ 58.26 โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหาร จำนวน 240,240.00 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 8.34 บาทต่อก้อน คิดเป็นร้อยละ 26.79 ค่าใช้จ่ายในการขาย จำนวน 282,163.90 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 9.80 บาทต่อก้อน คิดเป็นร้อยละ 31.47

ต้นทุนรวมทั้งหมดของผงขัดสมุนไพรเพื่อจำหน่าย จำนวนทั้งสิ้น 82,458.02 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 70.48 บาทต่อกระปุก ประกอบไปด้วย ต้นทุนการผลิต 37,397.92 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 31.97 บาทต่อกระปุก คิดเป็นร้อยละ 45.36 โดยแบ่งเป็นวัตถุดิบทางตรง จำนวน 32,760.00 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 28.00 บาทต่อกระปุก คิดเป็นร้อยละ 39.73 แรงงานทางตรง จำนวน 3,562.50 บาทต่อกระปุก มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 3.05 บาทต่อกระปุก คิดเป็นร้อยละ 4.32 ค่าใช้จ่ายการผลิต จำนวน 1,075.42 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 0.92 บาทต่อกระปุก คิดเป็นร้อยละ 1.30

และต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต 45,060.10 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 38.51 บาทต่อกระปุก คิดเป็นร้อยละ 54.65 โดยแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายในการบริหาร จำนวน 20,724.00 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 17.71 บาทต่อกระปุก คิดเป็นร้อยละ 25.13 ค่าใช้จ่ายในการขาย จำนวน 24,336.10 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 20.80 บาทต่อกระปุก คิดเป็นร้อยละ 29.51

ต้นทุนรวมทั้งหมดของผงขัดสมุนไพรเพื่อโอโซนเป็นวัตถุดิบ จำนวน 14,835.72 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 193.93 บาทต่อกิโลกรัม ประกอบไปด้วย ต้นทุนการผลิต 11,799.72 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 154.24 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 79.53 โดยแบ่งเป็นวัตถุดิบทางตรง จำนวน 7,650.00 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 100.00 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 51.56 แรงงานทางตรง จำนวน 3,187.50 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 41.67 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 21.49 ค่าใช้จ่ายการผลิต จำนวน 962.22 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 12.58 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 6.48

และต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต 3,036.00 บาท มูลค่าต่อหน่วยเท่ากับ 39.69 บาทต่อกิโลกรัม คิดเป็นร้อยละ 20.46 มาจากส่วนของค่าใช้จ่ายในการบริหารทั้งหมด โดยไม่มีค่าใช้จ่ายในการขาย เนื่องจากเป็นการนำมาใช้เองภายในกลุ่ม

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทน

ผลตอบแทนจากการผลิตสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร คือรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยรวมทั้งรายได้จากการขายส่งและขายปลีก รวมถึงการนำสินค้าไปใช้ภายในกลุ่มด้วย ดังแสดงในตารางที่ 4-12

ตารางที่ 4-12 รายได้จากการจำหน่ายสินค้า จำแนกตามช่องทางการจัดจำหน่าย (บาท/ปี)

สินค้า	ราคาต่อหน่วย	ยอดขาย (ปริมาณ)	จำนวน
รายได้จากการขายปลีก			
สบู่สมุนไพร (ก้อน)	50.00	5,800	290,000.00
ผงขัดสมุนไพร (กระปุก)	100.00	270	27,000.00
		รวม	317,000.00
รายได้จากการขายส่ง			
สบู่สมุนไพร (ก้อน)	35.00	23,000	805,000.00
ผงขัดสมุนไพร (กระปุก)	75.00	900	67,500.00
		รวม	872,500.00
ราคาโอโซนของผงขัดสมุนไพรเพื่อโอโซนเป็นวัตถุดิบ			
ผงขัดสมุนไพร (กิโลกรัม)	193.93	72	13,962.96
		รวม	13,962.96
		รายได้รวม	1,203,462.96

จากตารางที่ 4-12 แสดงถึงรายได้จากการจำหน่ายสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพรต่อปี แบ่งเป็นรายได้จากการขายส่ง ขายปลีก และใช้เองภายในกลุ่ม กล่าวคือ รายได้จากการขายปลีกสบู่สมุนไพร จำนวน 5,800 ก้อน ราคาก้อนละ 50.00 บาท รวมเป็นเงิน 290,000.00 บาท จากการขายปลีกผงขัดสมุนไพร จำนวน 270 กระปุก ราคากระปุกละ 100.00 บาท รวมเป็นเงิน 27,000.00 บาท รวมรายได้จากการขายปลีกสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 317,000.00 บาท

รายได้จากการขายส่งสบู่สมุนไพร จำนวน 23,000 ก้อน ราคาก้อนละ 35.00 บาท รวมเป็นเงิน 805,000.00 บาท จากการขายส่งผงขัดสมุนไพร จำนวน 900 กระปุก ราคากระปุกละ 75.00 บาท รวมเป็นเงิน 67,500.00 บาท รวมรายได้จากการขายส่งสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร เป็นจำนวนเงินทั้งสิ้น 872,500.00 บาท และราคาโอโซนของผงขัดสมุนไพรเพื่อโอโซนเป็นวัตถุดิบสำหรับผลิตสบู่สมุนไพรจำนวน 72 กิโลกรัม ราคา กิโลกรัมละ 193.93 บาท รวมเป็นเงิน 13,962.96 บาท

สรุปได้ว่า กลุ่มมีรายได้ทั้งรายได้จากการขายส่งและขายปลีก รวมถึงการนำสินค้าไปใช้ภายในกลุ่มด้วย รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 1,203,462.96 บาท

นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งรายได้จากการจำหน่ายสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพร ได้ตามชนิดของสินค้า โดยแบ่งเป็นรายได้จากการจำหน่ายสบู่สมุนไพรต่อปี และผงขัดสมุนไพรต่อปี ดังแสดงในตารางที่ 4-13

ตารางที่ 4-13 รายได้จากการจำหน่ายสินค้า จำแนกตามประเภทของผลิตภัณฑ์ (บาท/ปี)

สินค้า	จำนวน
รายได้จากการจำหน่ายสบู่สมุนไพร	1,095,000.00
รายได้จากการจำหน่ายผงขัดสมุนไพรเพื่อจำหน่าย	94,500.00
ราคาโอนจากการโอนผงขัดสมุนไพรเพื่อเป็นวัตถุดิบ	13,962.96
รายได้รวม	1,203,462.96

จากตารางที่ 4-13 แสดงถึงรายได้จากการจำหน่ายสบู่สมุนไพรและผงขัดสมุนไพรต่อปี รวมเป็นเงิน 1,203,462.96 บาท แบ่งเป็นรายได้จากการจำหน่ายสบู่สมุนไพร จำนวน 1,095,000.00 บาท รายได้จากการจำหน่ายผงขัดสมุนไพรเพื่อจำหน่าย จำนวน 94,500.00 บาทและราคาโอนจากการโอนผงขัดสมุนไพรเพื่อเป็นวัตถุดิบ จำนวน 13,962.96 บาท

จากผลการศึกษาส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่ม ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุน และส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลตอบแทน สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำเป็นงบการเงินประจำปีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปผักผลไม้และสมุนไพร ตำบลบ้านปิน อำเภอลอง จังหวัดแพร่ ได้ดังแสดงในตารางที่ 4-14 เพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ผลตอบแทนต่อหน่วย และผลตอบแทนรวมของสินค้าทั้ง 2 ชนิดในขั้นตอนต่อไป

ตารางที่ 4-14 กำไรขั้นต้นและกำไรจากการดำเนินงาน จำแนกตามประเภทของผลิตภัณฑ์ (บาท/ปี)

	สต็อกสมุนไพร	ผงขัดสมุนไพร เพื่อจำหน่าย	รวม
รายได้จากการจำหน่าย	1,095,000.00	94,500.00	1,189,500.00
(หัก) ต้นทุนผลิต	374,295.33	37,397.92	411,693.25
กำไรขั้นต้น	720,704.67	57,102.08	777,806.75
(หัก) คชจ.บริหาร/ขาย	522,403.90	45,060.10	567,464.00
กำไรจากการดำเนินงาน	198,300.77	12,041.98	210,342.75

จากตารางที่ 4-14 สามารถคำนวณผลตอบแทนของสต็อกสมุนไพรและผงขัดสมุนไพร โดยใช้ อัตรากำไรขั้นต้น และอัตรากำไรจากการดำเนินงาน และอัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้น ได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. อัตรากำไรขั้นต้น (Gross profit Margin) สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรขั้นต้นของกิจการ ซึ่งอาจมีผลมาจากความเหมาะสมในการกำหนดราคา และประสิทธิภาพในการควบคุมต้นทุนการผลิต

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้น} = \frac{\text{กำไรขั้นต้น}}{\text{ยอดขาย}}$$

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้นของสต็อกสมุนไพร} = \frac{720,704.67}{1,095,000.00} = \text{ร้อยละ } 65.82$$

$$\text{อัตรากำไรขั้นต้นของผงขัดสมุนไพร} = \frac{57,102.08}{94,500.00} = \text{ร้อยละ } 60.43$$

จากการคำนวณอัตรากำไรขั้นต้น พบว่า อัตรากำไรขั้นต้นของสต็อกสมุนไพรมีค่าเท่ากับร้อยละ 65.82 ส่วนอัตรากำไรขั้นต้นของผงขัดสมุนไพรเพื่อจำหน่าย มีค่าเท่ากับร้อยละ 60.43 สะท้อนให้เห็นว่าสต็อกสมุนไพรมีการควบคุมต้นทุนการผลิต และการกำหนดราคาได้ดีกว่าผงขัดสมุนไพรเพื่อจำหน่าย

2. อัตรากำไรจากการดำเนินงาน (Operating Income Margin) สะท้อนให้เห็นถึงแนวโน้มของรายได้ และการควบคุมค่าใช้จ่าย ทั้งทางด้านการผลิต การตลาด และการดำเนินงาน โดยพิจารณาร่วมกับอัตรากำไรขั้นต้น เพื่อพิจารณาว่าปัญหาเกิดจากส่วนของการควบคุมต้นทุนการผลิต หรือส่วนของต้นทุนที่ไม่เกี่ยวข้องการผลิต

$$\text{อัตรากำไรจากการดำเนินงาน} = \frac{\text{กำไรจากการดำเนินงาน}}{\text{ยอดขาย}}$$

$$\text{อัตรากำไรจากการดำเนินงานของสบู่มุนไพร์} = \frac{198,300.77}{1,095,000.00} = \text{ร้อยละ } 18.11$$

$$\text{อัตรากำไรจากการดำเนินงานของผงขัดสบู่มุนไพร์} = \frac{12,041.98}{94,500.00} = \text{ร้อยละ } 12.74$$

เพื่อจำหน่าย

จากการคำนวณอัตรากำไรจากการดำเนินงาน พบว่า อัตรากำไรจากการดำเนินงานของสบู่มุนไพร์มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 18.11 ส่วนอัตรากำไรจากการดำเนินงานของผงขัดสบู่มุนไพร์ เพื่อจำหน่าย มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 12.74 สะท้อนให้เห็นว่าสบู่มุนไพร์มีแนวโน้มรายได้ที่ดีกว่าผงขัดสบู่มุนไพร์เพื่อจำหน่าย แสดงว่าสบู่มุนไพร์มีการควบคุมค่าใช้จ่ายโดยรวมทุกด้านได้ดีกว่าผงขัดสบู่มุนไพร์เพื่อจำหน่าย

3. อัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity : ROE) เป็นการวัดประสิทธิภาพในการทำกำไรเมื่อเปรียบเทียบกับส่วนทุน

$$\text{อัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้น} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ส่วนของผู้ถือหุ้น}}$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้นของสบู่มุนไพร์} = \frac{198,300.77}{370,342.75} = \text{ร้อยละ } 53.55$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้นของผงขัดสบู่มุนไพร์} = \frac{12,041.98}{370,342.75} = \text{ร้อยละ } 3.25$$

เพื่อจำหน่าย

จากการคำนวณอัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้นของสบู่มุนไพร์มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 53.55 ส่วนอัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้นของผงขัดสบู่มุนไพร์เพื่อจำหน่าย มีค่าเท่ากับ ร้อยละ 3.25 สะท้อนให้เห็นว่าสบู่มุนไพร์มีประสิทธิภาพในการทำกำไรดีกว่าผงขัดสบู่มุนไพร์เพื่อจำหน่าย ทั้งนี้ในส่วนของผู้ถือหุ้นเพื่อสำรองเป็นวัตถุดิบ จะไม่มีการคำนวณอัตรากำไรจากการดำเนินงาน และอัตราผลตอบแทนในส่วนของผู้ถือหุ้น เนื่องจากไม่มีกำไรจากการดำเนินงานและกำไรสุทธิ